

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Sobutka

SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Anna Rusak

w sprawie K. F.

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 11 grudnia 2020 r.,
kasacji obrońcy obwinionego od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego
Adwokatury z dnia 12 października 2019 r., o sygn. akt WSD (...), utrzymującego w
mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego (...) Izby Adwokackiej z dnia 6 maja 2019
r., sygn. akt SD (...)

na podstawie art. 537 § 1 kpk w związku z art. 95n pkt 1 ustawy z dnia 26 maja
1982 r. Prawo o adwokaturze

postanawia:

1. oddalić kasację;

**2. kosztami postępowania dyscyplinarnego kasacyjnego
w kwocie 20 złotych obciążyć obwinionego adw. K. F.**

UZASADNIENIE

Adwokat K. F. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 28 stycznia 2016 roku podczas obrad Rady Gminy S. nie zachował umiaru w swojej wypowiedzi, gdzie podczas swojego wystąpienia zacytował słowa Józefa Piłsudskiego „Naród wspaniały, tylko ludzie kurwy”, które skierowane zostały do radnych gminy S.

czym dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze w zw. z § 4 w zw. z § 27 ust. 1 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 52/2011 z dnia 19 listopada 2011 roku,

2. nie poinformował Okręgowej Rady Adwokackiej w [...]. o otwarciu filii swojej kancelarii w N. i B.

czym dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 4 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 52/2011 z dnia 19 listopada 2011 roku w zw. z § 1 pkt 13 Regulaminu wykonywania zawodu adwokata kancelarii indywidualnej i spółkach (tekst jednolity ogłoszony na podstawie uchwały nr 38/2015 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 27 czerwca 2015 roku), co do którego Rzecznik Dyscyplinarny pismem z dnia 6 maja 2019 roku sprecyzował, że czyn ten został popełniony w dniu 3 września 2014 roku.

Sąd Dyscyplinarny (...) Izby Adwokackiej w [...]. orzeczeniem z dnia 6 maja 2019 r., sygn. akt: SD (...), uznał obwinionego Adwokata K. F. winnym przewinienia dyscyplinarnego opisanego w punkcie 1 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego z dnia 17 grudnia 2018 r., wyczerpującego dyspozycję art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 4 w zw. z § 27 ust. 1 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 52/2011 z dnia 19 listopada 2011 roku i za to na podstawie art. 81 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze wymierzył mu karę upomnienia. Sąd dyscyplinarny pierwszej instancji uniewinnił obwinionego od zarzucanego mu w punkcie 2 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego z dnia 17 grudnia 2018 roku, czynu wyczerpującego dyspozycję art. 80 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 4 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu, uchwała Naczelnej Rady Adwokackiej nr 52/2011 z dnia 19 listopada 2011 roku.

Na podstawie art. 95l ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 1 ust. 1 pkt. 1 i 2 uchwały Naczelnej Rady Adwokackiej nr

44/2015 z dnia 19 września 2015 roku w sprawie wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego Sąd Dyscyplinarny (...) Izby Adwokackiej obciążył obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 2000 zł (słownie: dwa tysiące zł 00/100), w tym 1000 zł (słownie: tysiąc zł 00/100) za dochodzenie i 1000 zł (słownie: tysiąc zł 00/100) za postępowanie sądowe pierwszoinstancyjne, zasądzając je na rzecz (...) Izby Adwokackiej w [...].

Obrońca oskarżonego zaskarżył powyższe rozstrzygnięcie Sądu Dyscyplinarnego (...) Izby Adwokackiej w części obejmującej punkty 1 (pierwszy) oraz 3 (trzeci) na korzyść obwinionego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

„1. Naruszenie przepisów postępowania, to jest przepisów:

1. art. 337 § 1 kpk w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 33 ust. 1 lit. b) uchwały nr 50/2018 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 24 listopada 2018 roku Regulamin działania rzeczników dyscyplinarnych i zastępców rzeczników dyscyplinarnych oraz trybu i sposobu ich wyboru, przez zaniechanie zwrócenia wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, pomimo nie wskazania w opisie drugiego z zarzucanych obwinionemu zachowań czasu, w którym miałyby dojść do popełnienia tego zachowania;
2. art. 92 kpk w zw. z art. 410 kpk w zw. z art. 424 § 1 pkt 1 i 2 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze, przez nie wyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia znaczenia norm prawnych zastosowanych wobec obwinionego oraz mechanizmu subsumcji tych przepisów do przyjętego stanu faktycznego, a także przez wskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że cytat obwinionego w dniu 28 stycznia 2016 roku nie stanowił zniewagi, zniesławienia, ale był obraźliwy a postawiony obwinionemu w tym zakresie zarazem dotyczy nie zakresu, ale formy wypowiedzi;
3. art. 95l ust. 2 ustawy Prawo o adwokaturze oraz art. 630 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy Prawo o adwokaturze, przez obciążenie obwinionego kosztami

postępowania dyscyplinarnego w całości pomimo uniewinnienia obwinionego od jednego z dwóch zarzucanych czynów;

co miało istotny wpływ na treść orzeczenia;

1. Obrazę prawa materialnego, to jest przepisów § 4 i § 27 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu objętego uchwałą Naczelnej Rady Adwokackiej nr 2/XVIII/98 w zw. z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze, przez jego nieprawidłową wykładnię, polegającą na przyjęciu, że posłużenie się cytatem, obejmującym słów niecenzuralne, ze wskazaniem, że jest to cytat oraz podaniem autora, stanowi niezachowanie umiaru i uchybia godności zawodu”.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury orzeczeniem z dnia 12 października 2019 roku, sygn. akt WSD (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego (...) Izby Adwokackiej z dnia 6 maja 2019 roku. W punkcie drugim rozstrzygnięcia kosztami postępowania odwoławczego w kwocie 1 000 zł (tysiąc złotych) przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym obciążono obwinionego.

Obrońca obwinionego wywiódł kasację od tego rozstrzygnięcia, zaskarżając je w całości. Orzeczeniu Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 12 października 2019 roku, zarzucił:

1. „rażące naruszenie prawa procesowego, to jest przepisu art. 433 § 2 kpk i art. 457 § 3 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze, przez nie rozważanie zawartego w odwołaniu zarzutu naruszenia przepisów postępowania, to jest przepisów art. 337 § 1 kpk w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze w zw. z § 33 ust. 1 lit. b) uchwały nr 50/2018 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 24 listopada 2018 roku Regulamin działania rzeczników dyscyplinarnych i zastępców rzeczników dyscyplinarnych oraz trybu i sposobu ich wyboru, przez zaniechanie zwrócenia wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, pomimo nie wskazania w opisie drugiego z zarzucanych obwinionemu zachowań

czasu, w którym miałyby dojść do popełnienia tego zachowania, co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia;

2. Rażące naruszenie prawa procesowego, to jest przepisu art. 433 § 2 kpk i art. 457 § 3 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze, przez brak rzeczowego, rzeczywistego rozważenia zawartego w odwołaniu zarzutu dotyczącego naruszenia przepisów postępowania, to jest przepisów art. 95l ust. 2 Prawa o adwokaturze oraz art. 630 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze, przez obciążenie obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego w całości pomimo uniewinnienia obwinionego od jednego z dwóch zarzucanych czynów, co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia”.

Zarządzeniem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2020 roku sprawa została skierowana do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja obrońcy obwinionego okazała się niezasadna i jako taka została oddalona.

Wyjaśniając w pierwszej kolejności podstawy kasacji w postępowaniu dyscyplinarnym dotyczącym adwokatów, wskazać należy, że zgodnie z art. 91b ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej. W ocenie Sądu Najwyższego o rażącym naruszeniu prawa można mówić w przypadku naruszenia prawa materialnego lub procesowego, którego skutki nie dają się pogodzić z wymogami praworządności. Jest więc to uchybienie na tyle poważne, że powoduje konieczność wyeliminowania z obrotu prawnego rozstrzygnięcia dotkniętego taką wadą. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie przyjmuje się, że z kolei rażąca niewspółmierność kary występuje

w sytuacji, gdy *prima facie* wymierzona obwinionemu sankcja dyscyplinarna odbiega od dolegliwości sprawiedliwej jaką należałoby wymierzyć, mając na względzie całokształt okoliczności danej sprawy. Jest to więc dysproporcja wyraźna i oczywista (zob. m.in. postanowienie SN z 14.02.2019 r., II DSI 71/18, LEX nr 2632306; postanowienie SN z 11.06.2019 r., II DSI 1(...), OSNID 2020, nr 2, poz. 4.2; wyrok SN z 30.01.2019 r., II DSS 15/18, OSNID 2020, nr 2, poz. 1.3; wyrok SN z 5.06.2019 r., II DSS 9/18, OSNID 2020, nr 2, poz. 1.4).

Podkreślić także należy, że Sąd Najwyższy związany jest zarzutami podniesionymi w nadzwyczajnym środku odwoławczym, a zatem w zasadzie tyle je powinien rozważyć (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17.10.2012 r., IV KK 201/12, LEX nr 1226735; postanowienie SN z 9.05.2019 r., III KK 79/18, LEX nr 2677102). Potwierdzeniem tego jest art. 536 kpk, który wprost stanowi, że Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym - tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 kpk.

Przechodząc do oceny wywiedzionej przez obrońcę obwinionego kasacji, wskazać należy, że pierwszy z podniesionych przez skarżącego zarzutów okazał się niezasadny. Skarżący próbował bowiem wykazać, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury nie rozpoznał zarzutu dotyczącego naruszenia przez sąd *meriti* art. 337 § 1 kpk w zw. z art. 332 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 33 ust. 1 lit. b) uchwały nr 50/2018 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 24 listopada 2018 roku Regulamin działania rzeczników dyscyplinarnych i zastępców rzeczników dyscyplinarnych oraz trybu i sposobu ich wyboru. Analiza uzasadnienia sądu drugiej instancji wskazuje jednak, że Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury powziął wątpliwość co do posiadania przez skarżącego *gravamen* wobec skierowania zaskarżenia w kierunku rozstrzygnięcia uniewinniającego.

Instytucja *gravamen* jest fundamentalnym elementem, który podlega kontroli przed oceną zasadności podniesionych w środku zaskarżenia zarzutów. Art. 425 § 3 zd. 1 kpk wprost bowiem stanowi, że odwołujący się może skarżyć jedynie rozstrzygnięcia lub ustalenia naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie wskazuje się, że „zmierzanie

przez obrońcę do usunięcia takiego błędu orzeczenia, który wywiera jednoznacznie korzystne skutki dla interesów procesowych oskarżonego, nie jest dopuszczalne” (postanowienie SN z 8.04.2013 r., II KK 193/12, LEX nr 1298095). Możliwe jest dokonywanie oceny instytucji *gravamen* także pod kątem określonych zarzutów (postanowienie SN z 19.05.2011 r., I KZP 2/11, OSNKW 2011, nr 6, poz. 47). Na gruncie postępowania dyscyplinarnego instytucja *gravamen*, tożsamo jak ma to miejsce w przepisach procedury karnej, związana jest z naruszeniem prawa obwinionego, a więc polega na wystąpieniu w sposób bezpośredni negatywnego skutku w sferze prawa materialnego lub procesowego. Instytucja ta zmaterializuje się także w przypadku, gdy rozstrzygnięcie narusza zasługujące na ochronę interesy skarżącego (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, Gdańsk 2020, art. 425).

W realiach przedmiotowej sprawy obrońca obwinionego skierował odwołanie od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) Izby Adwokackiej w odniesieniu do rozstrzygnięcia, w którym sąd ten uniewinnił obwinionego od popełnienia zarzucanych mu czynów. Nie znajdują w tym zakresie, w ocenie Sądu Najwyższego, dalsze wywody skarżącego o powiązaniu tego uchybienia z czynem przypisanym obwinionemu w punkcie 1 orzeczenia z dnia 6 maja 2019 roku, bowiem cała podnoszona przez niego argumentacja dotyczy *de facto* uchybienia, które przypisać można czynowi określonemu w punkcie 2. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury w prawidłowy sposób ocenił, że skarżący nie posiada w tym zakresie interesu do zaskarżenia rozstrzygnięcia. Nie wykazano bowiem, że skierowany wobec punktu drugiego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego (...) Izby Adwokackiej ma bezpośredni wpływ na prawa obwinionego lub jego interesy. Należy jedynie na marginesie zauważyć, że dokonywanie przez sąd ustaleń w tym zakresie mogłoby doprowadzić do konieczności ingerencji w rozstrzygnięcie korzystne dla obwinionego. Skierowanie zarzutu przez stronę obwinioną wobec rozstrzygnięcia uniewinniającego prowadzi do jednoznacznych wniosków, do których także doszedł sąd *ad quo*, że brak jest przesłanki określonej w art. 425 § 3 zd. 1 kpk.

Odnosząc się do drugiego z podniesionych w kasacji zarzutów podkreślić należy, że wprowadzie uzasadnienie orzeczenia sądu drugiej instancji jest dość lakoniczne, to jednak pozwala na dokonanie jego merytorycznej kontroli. Sąd wyraźnie wskazał, że koszty postępowania dyscyplinarnego ukształtowane zostały w formie ryczałtowej. Jak zasadnie zauważono związane są one z wydaniem rozstrzygnięcia skazującego. W niniejszej sprawie takie rozstrzygnięcie zostało wydane, o czym świadczy ukaranie obwinionego karą dyscyplinarną upomnienia za pierwszy z zarzucanych mu czynów. Nie ma przy tym znaczenia, że ukaranie nastąpiło wobec jednego z dwóch zarzucanych obwinionemu czynów. Doszło bowiem do materializacji przesłanki dotyczącej skazania. W przepisie art. 95l ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze wyraźnie wskazano, że koszty postępowania ponosi obwiniony w razie skazania, a w pozostałych wypadkach izba adwokacka. Przypomnieć należy, że wyrokiem skazującym jest orzeczenie, na mocy którego sąd uznaje obwinionego za winnego zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego i wymierza mu określoną w katalogu kar dyscyplinarnych, sankcję, względnie, w sytuacji, gdy skazuje obwinionego, a więc uznaje jego winę, i odstępuje od wymierzenia kary (tak także wyrok SN z 27.10.2016 r., SDI 29/16, Legalis 1538684).

Mając na uwadze powyższe, postanowiono jak na wstępie.